

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

29 вересня 2022 року

Київ

№ 210

Про затвердження
Положення про випуск електронних грошей
та здійснення платіжних операцій з ними

Відповідно до вимог статей 7, 15, 40, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 5, 57–61 Закону України “Про платіжні послуги”, з метою вдосконалення нормативно-правового регулювання діяльності, пов’язаної з випуском електронних грошей та здійсненням платіжних операцій з ними, Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) пункти 1, 5 постанови Правління Національного банку України від 04 листопада 2010 року № 481 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання випуску та обігу електронних грошей”, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2010 року за № 1336/18631;

2) постанову Правління Національного банку України від 19 червня 2014 року № 378 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань здійснення операцій з електронними грошима”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 08 липня 2014 року за № 784/25561;

3) абзац третій пункту 2 постанови Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 року № 705 “Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів”;

4) пункти 1, 3, 4 постанови Правління Національного банку України від 24 липня 2015 року № 481 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань здійснення операцій з електронними грошима”;

5) постанову Правління Національного банку України від 10 лютого 2016 року № 65 “Про внесення змін до Положення про електронні гроші в Україні”;

6) постанову Правління Національного банку України від 26 липня 2016 року № 358 “Про внесення змін до Положення про електронні гроші в Україні”;

7) пункт 5 постанови Правління Національного банку України від 04 вересня 2018 року № 95 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

8) постанову Правління Національного банку України від 11 вересня 2020 року № 133 “Про затвердження Змін до Положення про електронні гроші в Україні”;

9) постанову Правління Національного банку України від 05 квітня 2021 року № 28 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 11 вересня 2020 року № 133”.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

В. о. Голови

Юрій ГЕЛЕТІЙ

Інд. 57

Аркуші погодження додаються.

Положення
про випуск електронних грошей
та здійснення платіжних операцій з ними

I. Загальні положення

1. Це Положення регулює порядок надання емітентами електронних грошей фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, установлює вимоги до емітентів електронних грошей, їх комерційних агентів, обмеження щодо використання електронних грошей, особливості виконання платіжних операцій з електронними грошима.

2. Терміни та поняття в цьому Положенні вживаються в таких значеннях:

1) випуск електронних грошей – складова фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, що пов'язана з наданням електронних грошей, уключаючи надання передплачених платіжних інструментів (припейд-карток) користувачам в обмін на готівкові кошти та/або на кошти, перераховані з поточних/платіжних рахунків;

2) електронний гаманець – обліковий запис емітента електронних грошей, комерційного агента, користувача – суб'єкта господарювання, користувача – фізичної особи, що згенерований/створений у процесинговій системі/програмному забезпеченні емітента або технологічного оператора платіжних послуг для обліку, зберігання та здійснення платіжних операцій з ними;

3) електронний гаманець емітента електронних грошей – електронний гаманець, що відкривається емітентом для обліку випущених емітентом електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними;

4) електронний гаманець комерційного агента – електронний гаманець, що відкривається емітентом електронних грошей комерційному агенту на договірній основі для обліку електронних грошей та здійснення платіжних

операцій з ними з метою виконання комерційними агентами відповідних функцій, визначених цим Положенням;

5) електронний гаманець користувача – електронний гаманець, що відкривається емітентом електронних грошей користувачу – суб'єкту господарювання на договірній основі для обліку, зберігання електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними, визначених Законом України “Про платіжні послуги” (далі – Закон про платіжні послуги) та цим Положенням;

6) електронний гаманець споживача – електронний гаманець, що відкривається емітентом електронних грошей користувачу – фізичній особі на договірній основі для обліку, зберігання електронних грошей та здійснення платіжних операцій, визначених Законом про платіжні послуги та цим Положенням;

7) електронний гаманець технічний – електронний гаманець, який відкривається банком-емітентом електронних грошей одноразово виключно для технологічного проведення операції з оплати товарів, що ініціюється користувачем – фізичною особою готівковими коштами, або за допомогою електронного платіжного засобу (далі – технічний електронний гаманець);

8) емітент – банк, установа електронних грошей, філія іноземної установи електронних грошей, оператор поштового зв'язку, Національний банк України (далі – Національний банк), органи державної влади, органи місцевого самоврядування, які надають фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, та має право на надання такої платіжної послуги відповідно до Закону про платіжні послуги;

9) іноземна установа електронних грошей – юридична особа-нерезидент, яка відповідно до законодавства іноземної країни, у якій вона зареєстрована, отримала статус установи електронних грошей;

10) комерційний агент з обмінних операцій – надавач платіжних послуг, який діє від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок емітента, якого він представляє, під час надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, на підставі відповідного договору здійснює платіжні операції з обміну електронних грошей, випущених одним емітентом, на електронні гроші іншого емітента (далі – агент з обмінних операцій);

11) комерційний агент із погашення електронних грошей – надавач платіжних послуг, який діє від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок

емітента, якого він представляє, під час надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, на підставі відповідного договору з емітентом здійснює платіжні операції з погашення електронних грошей (далі – агент із погашення);

12) комерційний агент із розповсюдження електронних грошей – надавач платіжних послуг та/або юридична особа-торговець, яка на підставі договору залучається виключно банком-емітентом для розповсюдження електронних грошей, а також оператор телекомунікацій, який здійснює операції з електронними грошима (у межах повернення невикористаної передоплати за телекомунікаційні послуги), за умови включення такого оператора телекомунікацій до Реєстру платіжної інфраструктури (далі – Реєстр) як надавача обмежених платіжних послуг, який діє від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок емітента, якого він представляє, під час надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, на підставі відповідного договору з емітентом здійснює платіжні операції з розповсюдження електронних грошей (далі – агент із розповсюдження);

13) користувач – суб'єкт господарювання – суб'єкт господарювання, орган державної влади, орган місцевого самоврядування, відокремлений підрозділ юридичної особи-нерезидент, який здійснює підприємницьку діяльність від імені юридичної особи-нерезидента на території України – особа, яка на підставі договору з емітентом отримує чи має намір отримати платіжну послугу, пов'язану з виконанням платіжних операцій з електронними грошима, як платник або отримувач електронних грошей (або обидва одночасно) та є власником електронних грошей (далі – користувач);

14) користувач – фізична особа – особа, яка на підставі договору з емітентом отримує або має намір отримати платіжну послугу з використанням електронних грошей для задоволення особистих потреб, не пов'язаних із підприємницькою, незалежною професійною діяльністю та є власником електронних грошей (далі – споживач);

15) обмінні операції з електронними грошима – операції, які передбачають здійснення обміну електронних грошей, випущених одним емітентом, на електронні гроші іншого емітента (далі – обмінні операції);

16) платіжна картка багатоцільового використання – передплачений платіжний інструмент (матеріальний або віртуальний), який забезпечує доступ до електронних грошей, що зберігаються на електронному гаманці споживача,

випускається емітентом та надається емітентом та/або агентом із розповсюдження лише споживачу (далі – припейд-картка);

17) погашення електронних грошей – платіжна операція з вилучення емітентом електронних грошей з обігу, пред'явлених споживачем/користувачем в обмін на готівкові кошти, які отримує споживач, або на вказаний споживачем поточний/платіжний рахунок або на кошти, що перераховуються на поточний або платіжний рахунок такого користувача, та може здійснюватися із залученням агента з погашення;

18) розповсюдження електронних грошей – платіжна операція емітента та/або агента з розповсюдження, пов'язана з прийманням готівки від споживача та/або перерахування коштів з поточного або платіжного рахунку з одночасним наданням електронних грошей споживачу/користувачу;

19) технологічний оператор платіжних послуг – юридична особа-резидент, інша, ніж емітент, яка на підставі договору, укладеного з емітентом, надає послуги процесингу, клірингу та/або виконує операційні, інформаційні та інші технологічні функції, пов'язані з наданням емітентом фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконанням платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, без залучення коштів за платіжними операціями на свій рахунок (далі – оператор);

20) товар – продукція, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатного передавання);

21) уповноважений працівник комерційного агента – посадова особа (працівник) комерційного агента, якому надано керівником цього комерційного агента повноваження забезпечувати здійснення платіжних операцій з електронними грошима, включаючи розповсюдження електронних грошей, їх погашення та здійснення обмінних операцій з ними;

22) філія іноземної установи електронних грошей – відокремлений підрозділ юридичної особи-нерезидента, який здійснює підприємницьку діяльність від імені цієї юридичної особи-нерезидента на території України та надає всі або окремі фінансові платіжні послуги, на які таким підрозділом отримано авторизацію в порядку, визначеному Законом про платіжні послуги та нормативно-правовими актами Національного банку.

Інші терміни та поняття в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у Законі про платіжні послуги та нормативно-правових актах Національного банку.

II. Вимоги до емітента

3. Банк має право надавати фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, лише після включення його до Реєстру як емітента електронних грошей.

4. Установа електронних грошей, оператор поштового зв'язку мають право надавати фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, а також усі або окремі фінансові платіжні послуги, на які такою установою електронних грошей/оператором поштового зв'язку отримано авторизацію в порядку, визначеному Законом про платіжні послуги та нормативно-правовим актом Національного банку.

5. Філія іноземної установи електронних грошей має право надавати фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, відповідно до вимог, установлених законодавством України для установ електронних грошей, за умови отримання акредитації такої філії іноземної установи електронних грошей в порядку, визначеному Законом про платіжні послуги та нормативно-правовими актами Національного банку.

6. Національний банк має право надавати фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, визначені цим Положенням, без одержання ліцензії відповідно до Закону про платіжні послуги та без включення до Реєстру.

7. Орган державної влади, орган місцевого самоврядування мають право надавати фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, у межах своєї компетенції, передбаченої законодавством України, без одержання ліцензії відповідно до Закону про платіжні послуги лише після включення його до Реєстру.

8. Емітент, який є установою електронних грошей, філією іноземної установи електронних грошей, оператором поштового зв'язку, має право здійснювати випуск електронних грошей лише з використанням одного комерційного найменування/торговельної марки/знаку для товарів та послуг, яке зазначене в Реєстрі.

9. Емітент, який є установою електронних грошей, філією іноземної установи електронних грошей, оператором поштового зв'язку, має право

забезпечувати збереження коштів споживачів/користувачів шляхом страхування власної відповідальності в разі неможливості виконання фінансових зобов'язань перед споживачами/користувачами, або забезпечувати такі кошти банківською гарантією на умовах, що дадуть змогу споживачам/користувачам отримати від страхової компанії або банку-гаранта відшкодування в розмірі, еквівалентному сумі фінансових зобов'язань.

10. Емітент є об'єктом оверсайту платіжної інфраструктури в частині випуску та використання електронних грошей.

11. Емітент має право самостійно здійснювати функції процесингу, клірингу та/або виконувати операційні, інформаційні та інші технологічні функції, пов'язані з наданням фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, або укладати договір з оператором про здійснення таких функцій.

12. Юридична особа має право виконувати функції оператора після внесення її до Реєстру як технологічного оператора платіжних послуг-резидента.

13. Емітент або оператор на підставі договору з емітентом зобов'язаний забезпечити:

1) фіксування та зберігання інформації про всі операції/транзакції з електронними грошима між споживачами, користувачами, комерційними агентами, емітентом за допомогою технічних засобів із зазначенням інформації про оплату/погашення електронних грошей готівковими коштами та коштами, перерахованими з/на поточного(ий)/платіжного(ий) рахунку/рахунок споживача/користувача;

2) зберігання електронних документів, що підтверджують надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, не менше п'яти років із дня припинення ділових відносин із споживачем, користувачем, комерційним агентом або з дня завершення одноразової фінансової операції без установаження ділових відносин зі споживачем, а також створення архівів електронних документів відповідно до законодавства України;

3) зберігання електронних архівів, архівів особливо важливих даних, а також програмних засобів, потрібних для відновлення змісту баз даних, на зовнішніх носіях щонайменше в одному примірнику в приміщенні за основним місцезнаходженням та додатковий примірник у приміщенні (кімнаті), територіально віддаленому(ній) від основного.

14. Емітенту забороняється:

- 1) надавати кредит із коштів, які є зобов'язанням цього емітента за випущеними ним електронними грошима;
- 2) нараховувати на суму електронних грошей відсотки та/або інший вид доходу, пов'язаного з тривалістю періоду часу, протягом якого споживач, користувач, комерційний агент мають їх у своєму розпорядженні;
- 3) залучати комерційних агентів для випуску електронних грошей;
- 4) надавати споживачам/користувачам на умовах кредиту кошти для виконання платіжних операцій з електронними грошима;
- 5) надавати кредит електронними грошима.

15. Емітент зобов'язаний відкривати електронні гаманці лише після здійснення заходів належної перевірки споживача/користувача, передбачених законодавством із питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – заходи у сфері ПВК/ФТ), а також забезпечити супроводження платіжної операції з використанням електронних грошей інформацією про платника (ініціатора переказу) та про отримувача коштів відповідно до законодавства у сфері ПВК/ФТ.

16. Емітент за умови застосування достатніх заходів щодо виявлення незвичних або підозрілих операцій та, якщо немає ознак пов'язаності такої фінансової операції з іншими операціями, має право не здійснювати належної перевірки споживача в таких випадках:

1) ініціювання платіжної операцій з електронними грошима здійснюється з використанням припейд-картки та виконується кожен із таких заходів щодо зменшення ризиків:

електронний гаманець відкривається та використовується виключно для оплати товарів;

електронний гаманець може одноразово поповнюватися шляхом унесення готівкових коштів або перерахування коштів із поточного/платіжного рахунку споживача;

електронний гаманець не поповнюється електронними грошима, що надходять від неідентифікованих споживачів;

електронний гаманець поповнюється та використовується на загальну максимальну суму платежів не більше ніж 5 000 гривень.

Емітент зобов'язаний забезпечити здійснення ідентифікації, верифікації споживача – держателя припейд-карток під час виплати цьому споживачу готівкових коштів/переказу безготівкових коштів на поточний/платіжний рахунок цього споживача в результаті погашення електронних грошей;

2) здійснення споживачем оплати товарів готівковими коштами або за допомогою електронного платіжного засобу з використанням банком-емітентом технічного електронного гаманця, що відкривається одноразово виключно для технологічного проведення цієї операції, та за умови виконання емітентом відповідних вимог щодо супроводження інформацією переказу коштів готівкою або супроводження інформацією переказу з використанням електронних платіжних засобів, передбачених у статті 14 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про запобігання), на всьому шляху руху коштів від платника (покупця) до отримувача (продавця) із зазначенням у призначенні платежу, що оплата здійснюється за товар.

17. Емітент зобов'язаний забезпечити:

1) організаційні, процедурні заходи та використання технічних засобів із метою виявлення, а також запобігання, перешкоджання та протидії шахрайству;

2) систему захисту інформації, яка має здійснювати безперервний захист інформації під час випуску, використання та погашення електронних грошей на всіх етапах її формування, оброблення, передавання і зберігання;

3) застосування посиленої автентифікації споживача, користувача та уповноваженого працівника комерційного агента під час ініціювання дистанційних платіжних операцій з електронними грошима, визначених у розділі VII цього Положення, відповідно до вимог нормативно-правового акта Національного банку про застосування посиленої автентифікації на платіжному ринку;

4) контроль за операціями з електронними грошима, що здійснюються виключно на території України;

5) здійснення заходів у сфері ПВК/ФТ.

18. Емітент має право не вимагати застосування посиленої автентифікації споживача/користувача в разі дотримання вимог із моніторингу платіжних операцій, установлених нормативно-правовим актом Національного банку про застосування посиленої автентифікації на платіжному ринку.

19. Емітент зобов'язаний забезпечити контроль за дотриманням споживачами, користувачами, комерційними агентами та оператором під час здійснення платіжних операцій з електронними грошима вимог Закону про платіжні послуги, цього Положення та інших актів законодавства України.

20. Порядок контролю, визначеного в пункті 19 розділу II цього Положення, установлюється внутрішніми документами, затвердженими керівником емітента або іншим органом, уповноваженим на це установчими документами емітента (далі – внутрішні документи).

Внутрішні документи мають відповідати вимогам Закону про платіжні послуги, цього Положення та інших нормативно-правових актів Національного банку.

21. Емітент (крім Національного банку, органу державної влади, органу місцевого самоврядування) на письмову вимогу представників Національного банку зобов'язаний забезпечити доступ до баз даних/інформаційних систем, де фіксуються операції з випуску електронних грошей, виконання платіжних операцій з ними, відкриття та ведення електронних гаманців, а також доступ до бухгалтерських та інших первинних документів у паперовій або електронній формі, які дають змогу перевірити дотримання емітентом вимог, передбачених законодавством України та цим Положенням.

22. Особи, які надають фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та ведення електронних гаманців, без ліцензії та/або включення до Реєстру, несуть відповідальність згідно із законодавством України.

III. Порядок випуску емітентом електронних грошей

23. Емітенти мають право здійснювати випуск електронних грошей, номінованих виключно в гривні, для використання їх на території України.

24. Умови випуску електронних грошей, виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, визначаються внутрішніми документами емітента з урахуванням вимог Закону про платіжні послуги, цього Положення та інших нормативно-правових актів Національного банку.

Умови випуску електронних грошей, виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, мають відповідати узгодженим із Національним банком умовам та порядку надання фінансових платіжних послуг та зазначаються в договорі про надання платіжних послуг, укладеному між емітентом та споживачем/користувачем.

25. Випуск електронних грошей здійснюється емітентом шляхом їх надання споживачам/користувачам (зарахування на електронні гаманці) відповідно до умов договору:

1) надання електронних грошей споживачам/користувачам здійснюється безпосередньо емітентом або із залученням (через) агента з розповсюдження, який уклав договір з емітентом;

2) електронні гроші вважаються випущеними з моменту отримання емітентом (агентом із розповсюдження) коштів споживача/користувача;

3) споживачі мають право отримувати електронні гроші в обмін на готівкові кошти або кошти, перераховані з поточних або платіжних рахунків;

4) користувачі мають право отримувати електронні гроші для власних господарських потреб виключно в обмін на кошти, перераховані з поточних або платіжних рахунків.

26. Випуск електронних грошей може здійснюватися шляхом надання емітентом та/або агентами з розповсюдження споживачу передплачених платіжних інструментів (припейд-карток).

27. Емітент у своїх внутрішніх документах визначає порядок:

1) персоналізації передплачених платіжних інструментів (припейд-карток);

2) надання емітентом та/або агентами з розповсюдження передплачених платіжних інструментів (припейд-карток) споживачам.

28. Емітент зобов'язаний забезпечити, щоб сума випущених електронних грошей не перевищувала суми отриманих ним від споживачів готівкових коштів, коштів, перерахованих із поточних/платіжних рахунків споживачів/користувачів, та суми отриманих від споживачів/користувачів коштів через агентів із розповсюдження.

IV. Вимоги до обліку коштів, що отримані емітентом від споживачів/користувачів

29. Емітент зобов'язаний вести облік коштів, отриманих від споживачів/користувачів (у тому числі через комерційних агентів) під час випуску електронних грошей, окремо від власних коштів та коштів інших осіб (у тому числі коштів споживачів/користувачів, отриманих для цілей виконання платіжних операцій), що можуть бути в розпорядженні емітента, відповідно до вимог, установлених цим Положенням:

1) емітент, який є банком, зобов'язаний вести облік коштів, які надходять від споживачів/користувачів як оплата електронних грошей, та коштів, які надходять через комерційних агентів, на окремому рахунку емітента, за кожною платіжною системою чи комерційним найменуванням електронних грошей відповідно до нормативно-правового акта Національного банку з питань бухгалтерського обліку;

2) емітент, який є установою електронних грошей, філією іноземної установи електронних грошей, оператором поштового зв'язку, зобов'язаний вести облік коштів, які надходять від споживачів/користувачів як оплата електронних грошей, та коштів, які надходять через комерційних агентів, на окремому розрахунковому рахунку, відкритому в банку. Порядок відкриття розрахункового рахунку таким емітентом здійснюється відповідно до вимог нормативно-правового акта Національного банку з питання відкриття і закриття рахунків.

30. На кошти, отримані емітентом під час випуску електронних грошей, не може бути звернено стягнення за зобов'язаннями цього емітента перед будь-яким кредитором, крім споживача/користувача, за умови, що відповідне зобов'язання емітента є зобов'язанням щодо погашення випущених електронних грошей.

31. Договір, який укладається емітентом із споживачем/користувачем – фізичною особою-підприємцем, має містити норму про те, що на електронні гроші, розміщені на їх електронних гаманцях, не поширюються гарантії, установлені Законом України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб”.

32. Емітент для обліку випущених електронних грошей відкриває електронні гаманці комерційним агентам, споживачам та користувачам.

33. Електронний гаманець комерційного агента використовується як транзитний, на якому станом на кінець операційного дня емітента не повинно бути залишків.

34. Емітент відкриває користувачу окремі електронні гаманці для забезпечення:

1) виконання власних господарських зобов'язань з метою ініціювання оплати товарів, що придбаваються для споживання у власній діяльності, сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, благодійних внесків та пожертвувань у порядку та на умовах, визначених законодавством України,

здійснення перерахувань між власними електронними гаманцями (далі – електронний гаманець користувача для власних господарських потреб);

2) господарської/підприємницької, незалежної професійної/іншої діяльності з метою приймання електронних грошей від інших користувачів та споживачів як оплати за товар/іншої діяльності, передбаченої законодавством України, з метою приймання електронних грошей як сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, благодійних внесків та пожертвувань у порядку та на умовах, визначених законодавством України (далі – електронний гаманець користувача для господарської/іншої діяльності).

Електронний гаманець користувача для господарської/іншої діяльності використовується як транзитний, на якому на кінець операційного дня емітента не повинно бути залишків.

35. Технічний електронний гаманець, що відкривається банком-емітентом споживачу, використовується як транзитний, на якому на кінець операційного дня емітента не повинно бути залишків.

36. Емітент зобов'язаний:

1) забезпечити належний захист і збереження коштів, отриманих ним від споживачів/користувачів або які надійшли на користь споживачів/користувачів, у тому числі через комерційних агентів, відповідно до вимог законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку;

2) визначити суму електронних грошей на електронному гаманці, що перебуває в розпорядженні споживача/користувача, з урахуванням таких вимог:

установити обмеження суми електронних грошей, яка не повинна перевищувати 5 000 гривень, на електронному гаманці споживача, засобом доступу до якого є лише припейд-картка та який не може поповнюватися;

установити обмеження максимальної суми електронних грошей на електронному гаманці споживача, який поповнюється, та на електронному гаманці користувача для власних господарських потреб, який поповнюється (ініціювання оплати товарів, що придбаваються для споживання у власній діяльності, сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, благодійних внесків та пожертвувань), не вище ніж передбачено статтею 20 Закону про запобігання;

3) визначити у внутрішніх документах порядок реєстрації (фіксування)/відображення інформації щодо операцій, які здійснюються за електронними гаманцями емітента, комерційних агентів, користувачів та споживачів, у відповідних інформаційних системах емітента або оператора;

4) вести належне документування всіх платіжних операцій з електронними грошима, що здійснюються за електронними гаранціями емітента, комерційних агентів, споживачів, користувачів, та відображати інформацію за цими операціями на електронних гаранціях усіх суб'єктів. Програмне забезпечення, що використовується для документування операцій, має забезпечити ведення протоколу про всі операції та дії відповідальних виконавців у захищеній від модифікації формі;

5) забезпечити накопичення інформації щодо оборотів та залишків електронних грошей за електронними гаранціями емітента, комерційних агентів, споживачів та користувачів;

6) формувати виписки (інформацію щодо руху електронних грошей) за електронними гаранціями емітента, комерційних агентів, споживачів/користувачів та забезпечити зберігання історії операцій за виписками. Порядок, періодичність друкування та форма надання виписок (у паперовій/електронній формі) за електронними гаранціями обумовлюються договором, що укладається між емітентом та комерційними агентами, споживачами, користувачами під час відкриття електронного гаранця;

7) подавати до Національного банку статистичну звітність щодо надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаранців, відповідно до вимог, установлених нормативно-правовим актом Національного банку з питань організації статистичної звітності;

8) подавати на вимогу Національного банку інформацію про надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаранців, за встановленою Національним банком формою;

9) використовувати кошти, отримані ним від споживачів/користувачів (у тому числі через агента з розповсюдження) під час випуску електронних грошей, виключно для цілей виконання своїх зобов'язань перед споживачами/користувачами за випущеними електронними грошима (погашення електронних грошей).

37. Емітент (крім органу державної влади, органу місцевого самоврядування) здійснює формування номера електронного гаранця за міжнародним стандартом IBAN відповідно до нормативно-правового акта Національного банку про запровадження в Україні номера платіжного рахунку/електронного гаранця.

V. Вимоги до діяльності комерційних агентів

38. Емітент, який отримав право на провадження діяльності з надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців, має право залучати комерційних агентів для проведення цієї фінансової платіжної послуги виключно для виконання платіжних операцій з розповсюдження електронних грошей, обміну електронних грошей емітента на електронні гроші іншого емітента та погашення електронних грошей.

39. Емітент зобов'язаний у внутрішніх документах:

1) визначити порядок здійснення комерційними агентами платіжних операцій з розповсюдження електронних грошей, обмінних операцій та погашення електронних грошей;

2) розробити та впровадити механізми внутрішнього контролю за діяльністю своїх комерційних агентів з урахуванням вимог підпунктів 3–6 пункту 36 розділу IV цього Положення та вимог нормативно-правового акта Національного банку з питань залучення комерційних агентів для надання фінансових платіжних послуг.

40. Емітент зобов'язаний забезпечити дотримання комерційними агентами вимог Закону про платіжні послуги, цього Положення та інших нормативно-правових актів Національного банку.

41. Емітент зобов'язаний повідомляти Національний банк про укладення (припинення) договорів з комерційними агентами (з розповсюдження електронних грошей, обмінних операцій та погашення електронних грошей) з метою внесення відомостей про них до Реєстру в порядку, визначеному нормативно-правовим актом Національного банку з питань залучення комерційних агентів для надання фінансових платіжних послуг.

Інформація про залучення емітентом таких комерційних агентів має відповідати узгодженим із Національним банком умовам та порядку надання фінансових платіжних послуг емітента.

Відповідальність за дотримання такої відповідності покладається на емітента.

42. Комерційний агент має право розпочати діяльність лише після внесення до Реєстру відповідних відомостей про нього як комерційного агента.

43. Комерційному агенту забороняється передавати в повному обсязі або частково свої обов'язки за агентськими договорами третім особам.

44. Облік операцій комерційних агентів, пов'язаних із виконанням платіжних операцій з електронними грошима, здійснюється відповідно до законодавства України.

45. Агент із розповсюдження (крім банку), який приймає готівку для розповсюдження електронних грошей, здає таку готівку відповідно до нормативно-правового акта Національного банку з питань ведення касових операцій у національній валюті в Україні.

Агент із розповсюдження зобов'язаний ініціювати переказ готівкових/безготівкових коштів, отриманих від споживачів/користувачів за електронні гроші, на рахунок емітента не пізніше наступного робочого дня після отримання коштів.

46. Агент із розповсюдження/агент із погашення, який приймає/видає готівку від споживача/споживачу, може надавати свої послуги за допомогою платіжних пристроїв та пунктів надання фінансових послуг.

Агент із розповсюдження, агент із погашення зобов'язані виконувати вимоги щодо здійснення операцій з приймання/видачі готівки через пункти надання фінансових послуг та із застосуванням платіжних пристроїв.

Агент із розповсюдження, агент із погашення після приймання/видачі готівки зобов'язані видати касовий документ, який відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку з питань організації касової роботи має містити всі обов'язкові реквізити такого касового документа.

47. Комерційний агент зобов'язаний:

1) визначати себе для споживача/користувача щоразу під час надання платіжної послуги та інформувати споживача/користувача про емітента, від імені якого він діє;

2) забезпечити розміщення в доступному для огляду споживачів/користувачів місці або на моніторі платіжного пристрою інформації, яка відповідно до законодавства України повинна надаватися споживачу/користувачу перед і під час надання платіжної послуги, включаючи інформацію, яка ідентифікує емітента, який залучив цього комерційного агента з метою виконання платіжних операцій з використанням електронних грошей, та максимальний час виконання платіжної операції у форматі ДДММРРРР де: день – цифрами “ДД”, місяць – словом “ММ”, рік – цифрами “РРРР”;

3) застосовувати комерційне найменування/торговельну марку/знак для товарів та послуг емітента, зазначене в Реєстрі.

48. Надавач платіжних послуг, який є членом/учасником платіжної системи:

1) має право приймати від споживачів електронні гроші, випущені іншими членами/учасниками цієї платіжної системи, до яких дають доступ передплачені платіжні інструменти (уключаючи припейд-картки, в обмін на готівкові кошти та проводити розрахунки за платіжними операціями, що здійснені з використанням передплачених платіжних інструментів (уключаючи припейд-картки);

2) забезпечує перерахування коштів із рахунку споживача з використанням платіжної картки для цілей розповсюдження електронних грошей.

49. Діяльність надавача платіжних послуг, визначена в пункті 48 розділу V цього Положення, не є діяльністю комерційного агента емітента.

50. Емітент має право здійснювати обмінні операції з випущеними ним електронними грошима на електронні гроші, випущені іншими емітентами, а також укладати договори з надавачами платіжних послуг (агентами з обмінних операцій) про здійснення ними такої діяльності.

51. Відповідальність за неналежне здійснення комерційними агентами заходів у сфері ПВК/ФТ покладається на емітента.

VI. Вимоги до договору, який укладається між емітентом та споживачем/користувачем

52. Емітент зобов'язаний надавати фінансову платіжну послугу з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців (уключаючи здійснення споживачем операцій з використанням технічного електронного гаманця), на підставі договору, що укладається між емітентом та споживачем/користувачем відповідно до вимог законодавства України, на погоджених сторонами умовах.

53. Емітент перед укладенням договору про надання фінансової платіжної послуги з випуску електронних грошей та виконання платіжних операцій з ними, у тому числі відкриття та обслуговування електронних гаманців (уключаючи здійснення споживачем операцій з використанням технічного електронного гаманця), на своїх вебсайтах та вебсторінках, крім інформації, що надається відповідно до Закону про платіжні послуги, зобов'язаний надати споживачу/користувачу на безоплатній основі інформацію про умови надання цієї платіжної послуги, включаючи інформацію про:

- 1) емітента/комерційного агента:
 - його місцезнаходження;
 - фактичну адресу, за якою здійснюється надання платіжних послуг;

контактну інформацію, включаючи номер телефону, адресу електронної пошти або інші канали зв'язку для здійснення оперативних контактів з емітентом/комерційним агентом;

2) умови відкриття/закриття споживачу та користувачу електронного гаманця та його обслуговування/використання;

3) потребу отримання згоди споживача/користувача на відкриття йому електронного гаманця для зарахування електронних грошей;

4) тарифи і порядок здійснення платіжних операцій з електронними грошима;

5) умови випуску електронних грошей, їх погашення та здійснення інших платіжних операцій з ними;

б) розмір плати за погашення електронних грошей, яку повинен сплатити споживач/користувач після закінчення дії договору, укладеного між емітентом та споживачем/користувачем;

7) суму та порядок сплати комісійної винагороди споживачем/користувачем;

8) порядок, способи здійснення переказів між споживачами та оплати за товари електронними грошима;

9) порядок, умови та місця приймання/отримання готівкових/безготівкових коштів в обмін на електронні гроші;

10) порядок досудового врегулювання спорів, подання претензій споживачем/користувачем та порядок їх розгляду, включаючи інформацію для зв'язку з емітентом;

11) іншу інформацію, визначену емітентом відповідно до Закону про платіжні послуги.

54. Споживач/користувач після отримання інформації про можливість відкриття йому електронного гаманця має право відмовитися від можливості його відкриття або ініціювати закриття вже відкритого електронного гаманця.

55. Договір про надання платіжних послуг з виконання платіжних операцій з електронними грошима укладається в письмовій формі (паперовій або електронній) з урахуванням законів України та вимог Національного банку, що

встановлюють додаткові вимоги до договорів про надання фінансових та платіжних послуг.

Такий договір може укладатися шляхом приєднання споживача/користувача до договору.

Емітент зобов'язаний розмістити текст договору в доступному для клієнта місці, уключаючи мобільний застосунок та/або вебсайт емітента в мережі Інтернет.

56. Емітент має право встановлювати граничний строк обігу випущених ним електронних грошей з моменту їх надання споживачу/користувачу, що не може бути меншим за строк дії договору, укладеного між емітентом електронних грошей та споживачем/користувачем.

57. Емітент не має права стягувати плату за погашення електронних грошей до закінчення строку дії договору, укладеного між емітентом та споживачем/користувачем.

58. Емітент/комерційний агент зобов'язаний отримати згоду споживача/користувача платника на виконання кожної платіжної операції з електронними грошима.

VII. Платіжні операції з використанням електронних грошей

59. Платіжні операції з використанням електронних грошей здійснюються в порядку, передбаченому Законом про платіжні послуги та цим Положенням.

Виконання платіжних операцій з електронними грошима, уключаючи використання передплачених платіжних інструментів та/або припайд-карток, здійснюється відповідно до схеми виконання платіжних операцій емітента та/або правил платіжної системи, згідно з якими випускаються передплачені платіжні інструменти та/або припайд-картки, та з додержанням вимог законодавства України.

Емітент зобов'язаний визначити у внутрішніх документах схему виконання платіжних операцій з електронними грошима.

Споживач, користувач мають право здійснювати платіжні операції з електронними грошима з урахуванням обмежень, установлених Законом про платіжні послуги та цим Положенням.

60. Емітент зобов'язаний виконати платіжну інструкцію виключно в межах залишку електронних грошей на електронному гаманці споживача/користувача з урахуванням таких вимог:

1) ініціювання платіжної операції здійснюється шляхом надання емітенту платіжної інструкції щодо виконання платіжної операції з електронними грошима;

2) реквізити платіжної інструкції та порядок її виконання емітентом установлюються внутрішніми документами емітента з урахуванням вимог Закону про платіжні послуги та нормативно-правового акта Національного банку з питань регулювання безготівкових розрахунків у національній валюті користувачів платіжних послуг.

61. Емітент відкриває електронний гаманець неповнолітній особі віком від 14 до 18 років з урахуванням вимог нормативно-правового акта Національного банку, що регулює порядок відкриття і закриття рахунків.

62. Емітент зобов'язаний забезпечити виконання таких платіжних операцій з електронними грошима споживача з використанням електронного гаманця:

1) зарахування електронних грошей від:

емітента/агента з розповсюдження, що отримані в обмін на готівкові кошти або кошти, перераховані з поточних або платіжних рахунків споживача;

користувача в разі повернення споживачем відповідно до законодавства України про захист прав споживачів товарів, придбаних за електронні гроші;

емітента/агента з обмінних операцій, що отримані в результаті обмінних операцій;

власника електронного гаманця та іншого ідентифікованого споживача;

2) списання електронних грошей на користь:

користувача за товари, що придбаваються для власного споживання, а також як сплата податків, зборів, інших обов'язкових платежів, благодійних внесків та пожертвувань у порядку та на умовах, визначених законодавством України;

емітента/агента з погашення для погашення електронних грошей в обмін на кошти, які отримує споживач готівкою, або на безготівкові кошти, які перераховуються на зазначений споживачем поточний/платіжний рахунок;

емітента/агента з обмінних операцій для здійснення обмінних операцій;

власника електронного гаманця та іншого ідентифікованого споживача.

Споживачу, який використовує непоповнюваний електронний гаманець, забороняється здійснювати перекази на користь іншого споживача.

63. Емітент зобов'язаний забезпечити виконання таких платіжних операцій з використанням електронного гаманця користувача для власних господарських потреб:

1) зарахування електронних грошей:

від емітента/агента з розповсюдження, що отримані виключно в обмін на кошти, перераховані з поточних або платіжних рахунків такого користувача;

перерахованих з іншого електронного гаманця користувача для власних господарських потреб;

від емітента/агента з обмінних операцій, що отримані в результаті обмінних операцій;

2) списання електронних грошей:

користувача на інший власний електронний гаманець користувача для власних господарських потреб;

на користь іншого користувача за товари, що придбаваються для власного споживання, а також як сплата податків, зборів, інших обов'язкових платежів, благодійних внесків та пожертвувань у порядку та на умовах, визначених законодавством України;

на користь емітента/агента з погашення з метою погашення електронних грошей виключно в обмін на кошти, що перераховуються на поточний або платіжний рахунок такого користувача;

на користь емітента/агента з обмінних операцій для здійснення обмінних операцій.

64. Емітент зобов'язаний забезпечити виконання таких платіжних операцій з використанням електронного гаманця користувача для господарської/іншої діяльності:

1) зарахування електронних грошей від:

споживача, користувача за товари, що придбаваються ними для власного споживання, а також як сплата податків, зборів, інших обов'язкових платежів, благодійних внесків та пожертвувань у порядку та на умовах, визначених законодавством України;

емітента/агента з погашення в разі повернення споживачем, користувачем відповідно до законодавства України про захист прав споживачів товарів, придбаних за електронні гроші;

2) списання електронних грошей на користь:

емітента/агента з погашення для погашення електронних грошей виключно в обмін на кошти, що перераховуються на поточний/платіжний рахунок такого користувача;

споживача та/або іншого користувача (може бути із залученням агента з погашення) у разі повернення ним відповідно до законодавства України про захист прав споживачів товарів, придбаних за електронні гроші.

65. Емітент зобов'язаний забезпечити негайне погашення електронних грошей користувача, який отримує електронні гроші:

1) від споживачів та інших користувачів за товари, а також як благодійні внески та пожертвування – шляхом одночасного перерахування коштів на поточний/платіжний рахунок такого користувача;

2) як сплату податків, зборів, інших обов'язкових платежів – шляхом одночасного перерахування коштів на рахунок такого користувача, відкритий у Державній казначейській службі України відповідно до законодавства України.

66. Емітент зобов'язаний забезпечити виконання таких платіжних операцій з використанням електронного гаманця агента з розповсюдження:

1) зарахування електронних грошей від емітента для виконання платіжної операції з розповсюдження електронних грошей споживачу/користувачу;

2) списання електронних грошей на користь:
користувача, що отримані в обмін на кошти, перераховані з поточних або платіжних рахунків такого користувача;
споживача, що отримані в обмін на готівкові кошти або кошти, перераховані з поточних або платіжних рахунків.

67. Емітент зобов'язаний забезпечити виконання таких платіжних операцій агента з погашення з використанням електронного гаманця:

1) зарахування електронних грошей від:
споживача в обмін на готівкові кошти, які отримує споживач, або на зазначений ним поточний/платіжний рахунок;
користувача виключно в обмін на кошти, що перераховуються на поточний або платіжний рахунок такого користувача;
емітента для надання їх споживачу/користувачу в разі повернення таким споживачем/користувачем відповідно до законодавства України про захист прав споживачів товарів, придбаних за електронні гроші;

2) списання електронних грошей на користь:
споживача, користувача в разі повернення ними відповідно до законодавства України про захист прав споживачів товарів, придбаних за електронні гроші;
емітента для виконання платіжної операції з погашення.

68. Емітент зобов'язаний забезпечити виконання таких платіжних операцій агента з обмінних операцій з використанням електронного гаманця:

1) зарахування електронних грошей:
від споживача для здійснення обмінних операцій;
з електронного гаманця користувача, відкритого для власних господарських потреб;
від емітента для здійснення обмінних операцій споживачу/користувачу;

2) списання електронних грошей на:

користь споживача для здійснення обмінних операцій;
електронний гаманець користувача, відкритого для власних господарських потреб;

користь емітента для погашення електронних грошей в обмін на кошти, перераховані на поточний рахунок такого агента.

VIII. Порядок використання електронних грошей, випущених іноземною установою електронних грошей, номінованих в іноземній валюті

69. Споживач/користувач має право отримувати та використовувати електронні гроші, номіновані в іноземній валюті, випущені іноземною установою електронних грошей за межами України.

70. Споживач/користувач має право використовувати електронні гроші, випущені іноземною установою електронних грошей, як засіб платежу за товари на користь нерезидента.

Сума операції користувача з оплати товару, що придбається в нерезидента, має бути меншою за розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на дату здійснення операції), передбачений статтею 20 Закону про запобігання.

71. Користувач має право приймати електронні гроші, випущені іноземною установою електронних грошей, як засіб платежу від покупця-нерезидента за умови, що:

1) іноземна установа електронних грошей забезпечує погашення цих електронних грошей та одночасно здійснює перерахування коштів на поточний рахунок цього користувача в банку України;

2) сума операції не перевищує розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на дату здійснення операції), передбачений статтею 20 Закону про запобігання.

72. Споживач має право отримувати від нерезидентів електронні гроші, випущені іноземною установою електронних грошей, за умови, що така установа забезпечує погашення цих електронних грошей та одночасно здійснює перерахування коштів на поточний рахунок цього споживача в банку-резиденті.

73. Платіжні операції з використанням електронних грошей, номінованих в іноземній валюті, виконуються з дотриманням валютного законодавства України.